

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/23/2024
Identifikačné číslo spisu:	6421202239
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6421202239.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: K. D., narodený XX. H. XXXX, J., J. XX, zastúpený: JUDr. Andrej Cífra, advokát, so sídlom Lučenec, J. Kráľa 5/A, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom Trenčín, ul. 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 2.645,92 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9Csp/53/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2023 sp. zn. 15CoCsp/30/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2023 sp. zn. 15CoCsp/30/2023 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 12. októbra 2021 sp. zn. 9Csp/53/2021 zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie sumy 2.645,92 eura s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že žalobca sa domáhal voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré spočívalo v prijatí plnenia od žalobcu nad rámec istiny úveru, keď strany spolu uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere a úver na jej základe poskytnutý bol bezúročný a bezpoplatkový pre porušenie zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd mal za preukázané, že strany sporu uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobca čerpal revolving v sume 3.000 eur bezhotovostným prevodom na jeho účet a následne prostredníctvom kreditnej karty opakovane čerpal ďalšie finančné prostriedky. Podľa záverov súdu tvrdenia žalobcu, že nebola dojednaná doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti neboli pravdivé, odplata za úver dojednaná vo výške 31,82 % nebola v rozpore so zákonnou úpravou a žalobcom namietanú RPMN úveru žalovaný určil v súlade s právnou úpravou. Žalobcom uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vyhodnotil súd ako nedôvodný, keď žalovaný neprijal plnenie bez právneho dôvodu a žalobca plnil na základe platne uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom revolvingovom úvere, ktorá obsahovala všetky

zákonné náležitosti a úver tak nemožno považovať za bezúročný a bezpoplatkový.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca. O tomto odvolaní rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 23. marca 2022 sp. zn. 15CoCsp/47/2021 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 12. júla 2023 sp. zn. 1Cdo/118/2022 tak, že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 23. marca 2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že odvolací súd nereagoval na odvolaciu námietku žalobcu, týkajúcu sa zamietnutia jeho návrhov na vykonanie dokazovania, ktoré predniesol pred súdom prvej inštancie, a ktoré boli prvoinštančným súdom zamietnuté bez odôvodnenia. Touto odvolacou námietkou žalobcu sa odvolací súd vôbec nezaoberal, nevyhodnotil ju, ba ani sa nijakým spôsobom nevyjadril k jej irelevantnosti, čím svoje konanie zaťažil vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

5. Odvolací súd následne svojím rozsudkom z 25. októbra 2023 sp. zn. 15CoCsp/30/2023 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že si osvojil dôvody napadnutého rozsudku a v zmysle § 387 ods. 2 CSP na ne v celom rozsahu poukázal. Súd prvej inštancie podľa neho rozhodol vecne správne, náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil, pričom aj zrozumiteľným a vyčerpávacím spôsobom uviedol dôvody svojho rozhodnutia. K odvolacím námietkam žalobcu osobitne uviedol, že výpočet RPMN v prípade revolvingového úveru ako bol ten, ktorý bol poskytnutý žalobcovi, je výsledkom imaginárneho prepočtu v zmysle prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z.z. (ďalej aj ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“ alebo „zákon č. 129/2010 Z.z.“) a konkrétny výpočet RPMN nie je možné v čase kontraktácie zmluvného vzťahu vykonať, pretože v čase kontraktácie tohoto vzťahu nie sú presne známe podstatné náležitosti na toto zadefinovanie, pretože celá úverová zmluva sa priebežne čerpá a dopĺňa. Nie je tak objektívne možné uviesť ani konečnú splatnosť úveru, počet splátok, celkové náklady úveru a RPMN, pričom zákon aj výslovne počíta s nemožnosťou určenia, resp. presného určenia RPMN. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, že doplnková služba poistenie Prémium v danom prípade bola medzi stranami individuálne dojednaná a preto nemusela byť zahrnutá do výpočtu RPMN, čo podporne osvedčuje i to, že žalobca túto službu z dôvodu práceneschopnosti aj využil (na jeho žiadosť bolo realizované poistné plnenie). K odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa skúmania bonity klienta žalovaným pri poskytovaní úveru odvolací súd uviedol, že nakoľko priamo v zmluve o úvere predloženej súdu sú uvedené okrem osobných identifikačných údajov klienta (žalobcu), aj informácie o jeho rodinnom stave, počte vyživovaných detí, zdroji jeho príjmu, vrátane názvu zamestnávateľa a doby zamestnania, ako aj výška čistého mesačného príjmu žalobcu, taktiež čistý mesačný príjem manželky žalobcu, (tu odvolací súd v písomnom vyhotovení rozsudku zjavne nesprávne namiesto čiarky použil bodku a nasledujúce slovo uviedol s veľkým písmenom akoby sa jednalo o novú vetu - poznámka dovolacieho súdu), podľa názoru odvolacieho súdu niet pochyb o tom, že súd prvej inštancie mal k dispozícii aj informácie pre racionálne vyhodnotenie, či pri poskytovaní úveru žalovaný zisťoval skutočnosti ohľadom bonity spotrebiteľa, resp. že schopnosť dlžníka úver splácať je splnená v rozsahu ako predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobcu žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu predostrel súdu ako postupoval pri posúdení schopnosti žalobcu splácať úver (body 17., 18.). Okrem toho odvolací súd uviedol, že v zmysle § 11 ods. 2 druhá veta zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov iba v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať bonitu klienta, pričom za takéto porušenie sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Žalovaný sa v

danom prípade nedopustil hrubého porušenia povinnosti, keďže skúmal schopnosť žalobcu splácať úver nielen tým, že zisťoval jeho príjem, ale aj príjem jeho partnerky, jeho rodinný stav, majetkové pomery, a zároveň mu boli známe predošlé záväzky, ktoré vznikli medzi stranami sporu, pričom žalovaný taktiež vykonal lustrácie v externých registroch SOLUS a NRKI. Vo vzťahu k návrhu žalobcu na vykonanie dokazovania zabezpečením telefonickkej nahrávky rozhovoru pracovníka žalovaného so žalobcom za účelom ozrejmenia, za akých podmienok malo dôjsť k uzavretiu zmluvy medzi stranami sporu, odvolací súd uviedol, že by vykonanie takéhoto dokazovania bolo v danom prípade bez akejkoľvek relevancie k uplatnenému nároku, ale aj nedôvodné, neúčelné a rovnako nehospodárne sa vôbec ním zaoberať, keďže pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku mal prvoinštančný súd v potrebnom rozsahu dostatočne zistený skutkový stav, a to nielen na základe listinných dôkazov (uzavretej zmluvy), ale aj z jednotlivých podaní a vyjadrení strán sporu, ktorý bol postačujúci k tomu, aby mohol vo veci rozhodnúť, bez potreby vykonávania takéhoto dokazovania. Vykonanie navrhovaného dokazovania by bolo nielen nadbytočné a irelevantné, ale aj v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania v zmysle čl. 17 CSP. Prvoinštančný súd správne zamietol predmetné návrhy na vykonanie dokazovania a napriek tomu, že v tejto časti svoje rozhodnutie neodôvodnil, s ohľadom na správnosť jeho záverov vo veci samej (ktoré by sa nijako nezmenili), by bolo nehospodárne a neúčelné, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, uvedený nedostatok odvolací súd odstránil tým, že v tomto smere aj s ohľadom na odvolanie žalobcu sa zaoberal týmito námietkami žalobcu a s týmito sa vysporiadal vo svojom rozhodnutí.

7. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania odvolací súd odôvodnil podľa § 453 ods. 1 a 3, § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu z 25. októbra 2023 sp. zn. 15CoCsp/30/2023 podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), a to z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

9. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že procesný postup súdu prvej inštancie spoločne s konaním pred odvolacím súdom vykazuje zásadné nedostatky, ktorým bolo dovolateľovi ako žalobcovi znemožnené realizovať jeho procesné práva za účelom ochrany jeho práv a záujmov do takej miery, že súdne konanie nemožno označiť inak ako nespravodlivé porušujúce právo na spravodlivý súdny proces. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 12. 10. 2021 urobil žalobca dôkazné návrhy, aby bola zabezpečená telefonická nahrávka rozhovoru pracovníka žalovaného a aby žalovaný preukázal predložením dokumentácie, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity dovolateľa ako spotrebiteľa. Súd prvej inštancie dôkazné návrhy na pojednávaní bez bližšieho odôvodnenia zamietol a dôvody zamietnutia týchto dôkazných návrhov úplne absentujú aj v odôvodnení jeho rozsudku. Dôkazné návrhy pritom smerovali k objasneniu rozhodujúcich skutočností a mala byť nimi vyriešená najmä otázka, či si žalovaný ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru splnil povinnosť postupu s odbornou starostlivosťou podľa § 7 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Rozhodnutie odvolacieho súdu (voči ktorému dovolanie smeruje) takýto postup súdu prvej inštancie „odobrilo“. V jeho odôvodnení absentujú dôvody prečo súd nevykonal navrhnutý dôkaz a odvolací súd nesprávne uviedol, že rozhodnutie prvoinštančného súdu spĺňa parameter riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia. Odvolací súd tiež potom uviedol, že niet pochýb o tom, že súd prvej inštancie mal k dispozícii aj informácie pre racionálne vyhodnotenie či pri poskytovaní úveru žalovaný zisťoval skutočnosť ohľadom bonity spotrebiteľa, resp., že schopnosť dlžníka úver splácať je splnená v rozsahu ako predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Takéto odôvodnenie odvolacieho súdu nie je ničím iným ako hypotetickou domnienkou odvolacieho súdu zrejme o tom, ako asi súd prvej inštancie uvažoval a ako asi vykonával dokazovanie. Žalobca takéto vysvetlenie odvolacieho súdu považuje za absolútne nedostatočné, arbitrárne a právne nekorektné. Pokiaľ dovolateľ namietal skutkovú okolnosť a táto ostala medzi stranami sporná, je absolútne mimo procesné pravidlá, aby odvolací súd takúto skutkovú okolnosť bez vykonaného dokazovania zo strany súdu prvej inštancie považoval v odvolacom konaní za preukázanú len na základe tvrdenia žalovaného v odvolaní a svojej hypotetickej úvahy.

10. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca uviedol, že v predmetnej veci existujú dve právne otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré doposiaľ neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené a ktoré odvolací súd vyriešil nesprávne. Prvou právnou otázkou je, či zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným obsahuje obligatórnu náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom a účinnom znení v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere zákonom aprobovaným spôsobom a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere nie je považovaný za bezúročný a bez poplatkov alebo uvádzaná náležitosť v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere je považovaný za bezúročný a bez poplatkov. Zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu v uvedenej otázke, keď mal za to, že prvoinštančný súd prijal správny záver aj v tom, že doplnková služba poistenie Prémium v danom prípade bola individuálne dojednaná, čo podporne osvedčuje i to, že žalobca túto službu z dôvodu práceneschopnosti aj využil. Odvolací súd ako aj súd prvej inštancie teda považovali poistenie Prémium za individuálne dojednané, hoci individuálne dojednané nebolo. Na základe uvedeného odvolací súd nesprávne ustálil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje náležitosť RPMN úveru a žalovanému preto nevzniklo bezdôvodné obohatenie. Žalobca má za to, že náklad žalobcu v podobe poistného mal byť započítaný do celkových nákladov a vstúpiť do vzorca pre výpočet RPMN, pretože v súvislosti s vyššie uvedenými nákladmi žalobca nemal na výber a musel ich akceptovať, bez možnosti ich odmietnutia, ak vychádzame z textu samotnej zmluvy o úvere, v ktorom sa žiadna možnosť odmietnutia vyššie uvedených nákladov nenachádza. Vyššie uvedené je podporené aj skutočnosťou, že žalovaný Home Credit Slovakia, a.s. nastavil úverový produkt tak, že po telefonickom rozhovore s klientom (žalobca - dovolateľ) pripravil a doručil žalobcovi písomné vyhotovenie zmluvy, z ktorého je jednoznačne zrejmé, že text je predtlačený a vopred pripravený, vrátane bodu 40. Poistenie výdavkov. Žalobca teda reálne nemal možnosť tieto (údajné) dobrovoľné doplnkové služby odmietnuť. Išlo teda o náklady povinné, ktoré boli podmienkou poskytnutia úveru, a ktoré mali byť obligatórne premietnuté do celkových nákladov, ako aj do parametra RPMN, čo sa v danom prípade nestalo, čoho logickým následkom je nesprávne uvedenie RPMN v zmluve o úvere v neprospech spotrebiteľa. Druhou právnou otázkou, ktorú odvolací súd nesprávne vyriešil je, či došlo k hrubému porušeniu povinnosti žalovaného posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere je považovaný za bezúročný a bez poplatkov alebo nedošlo k hrubému porušeniu povinnosti žalovaného posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere nie je považovaný za bezúročný a bez poplatkov. Právne závery odvolacieho súdu v tejto otázke priamo odporujú zmyslu a účelu zákona č. 129/2010 Z.z., ako aj jeho doslovnému zneniu, keďže povinnosťou veriteľa je nielen získať informácie o sociálno-majetkovej situácii spotrebiteľa, ale ich aj dostatočne vyhodnotiť (posúdiť), pretože (zjednodušene povedané) pokiaľ veriteľ neposudzuje celkový objem výdavkov a príjmov spotrebiteľa, nemôže urobiť záver o tom, či spotrebiteľ, je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Ťažiskovou činnosťou žalovaného malo byť posudzovanie údajov a nie iba ich neúplné zhromaždenie. Dovolať mal za to, že po správnom právnom posúdení predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nevyhnutné konštatovať, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným neobsahuje obligatórnu náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch - ročnú percentuálnu mieru nákladov a žalovaný hrubo porušil povinnosť ustanovenú § 7 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere je bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 2 (druhá a tretia veta) zákona č. 129/2010 Z.z. Spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere mal byť preto odvolacím súdom vyhodnotený ako bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b), písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. a § 11 ods. 2 (druhá a tretia veta) a žalobe malo byť v celom rozsahu vyhovie.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané

náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a aj dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 a 2 CSP) a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je v zásade dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky však vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“, v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

17. Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu preto procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (pozri napr. 4Cdo/100/2018).

18. V danom prípade videl dovolateľ naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že pred súdom prvej inštancie urobil dôkazné návrhy, aby bola zabezpečená telefonická nahrávka rozhovoru pracovníka žalovaného a aby žalovaný preukázal predložením dokumentácie, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity dovolateľa ako spotrebiteľa, ktoré súd prvej inštancie na pojednávaní bez bližšieho odôvodnenia zamietol a dôvody zamietnutia týchto dôkazných návrhov v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol. Odvolací súd podľa žalobcu tento procesný postup prvoinštančného súdu v podstate aproboval, keď uviedol, že niet pochyb o tom, že súd prvej inštancie mal k dispozícii aj informácie pre racionálne vyhodnotenie či pri poskytovaní úveru žalovaný zisťoval skutočnosti ohľadom bonity spotrebiteľa, ktoré odôvodnenie odvolacieho súdu je však len hypotetickou domnienkou odvolacieho súdu o tom, ako asi súd prvej inštancie uvažoval a ako asi vykonával dokazovanie a ako vysvetlenie zamietnutia dôkazných návrhov žalobcu je absolútne nedostatočné, arbitrárne a právne nekorektné, a to najmä s ohľadom na to, že žalobca namietal rozhodujúcu skutkovú okolnosť a táto ostala medzi stranami sporná.

19. Dovolací súd po preskúmaní veci konštatuje, že z obsahu spisu zistil, že žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 12. 10. 2021 navrhol súdu prvej inštancie, aby vyzval žalovaného na preukázanie skúmania bonity klienta - žalobcu pred poskytnutím úveru, ktorý dôkaz dovtedy v konaní nebol vykonaný. Tento návrh žalobcu súd prvej inštancie priamo na pojednávaní uznesením zamietol. V odôvodnení samotného rozsudku súdu prvej inštancie sa potom už nenachádza zmienka o tom, že súd niektoré dôkazy, ktoré boli žalobcom navrhnuté nevykonával a teda ani o dôvodoch takéhoto procesného postupu. Túto skutočnosť žalobca vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietal a osobitne uviedol (bod 38. jeho odvolania), že vykonanie ním navrhovaného dôkazu, aby žalovaný preukázal skúmanie bonity klienta pred poskytnutím spotrebiteľského úveru, resp. že postupoval pri ňom s odbornou starostlivosťou, malo podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu potom uviedol, že bonitu žalobcu pred poskytnutím spotrebiteľského úveru riadne skúmal s tým, že posudzovanie bonity vykonáva automatizovaný systém na základe parametrov vytvorených odbornými zamestnancami žalovaného. Existenciu prípadných ďalších pochybností ohľadom bonity klienta minimalizuje žalovaný kontrolou klienta v externých registroch, pričom využívané sú úverové registre SOLUS a NRKI. Odvolací súd vo svojom rozsudku z 25. októbra 2023 sp. zn. 15CoCsp/30/2023 uviedol, že nakoľko priamo v zmluve o úvere predloženej

súdu sú uvedené okrem osobných identifikačných údajov klienta (žalobcu), aj informácie o jeho rodinnom stave, počte vyživovaných detí, zdroji jeho príjmu, vrátane názvu zamestnávateľa a doby zamestnania, ako aj výška čistého mesačného príjmu žalobcu, taktiež čistý mesačný príjem manželky žalobcu, niet pochyb o tom, že súd prvej inštancie mal k dispozícii aj informácie pre racionálne vyhodnotenie, či pri poskytovaní úveru žalovaný zisťoval skutočnosť ohľadom bonity spotrebiteľa, resp. že schopnosť dlžníka úver splácať je splnená v rozsahu ako predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Ďalej poukázal na to, že v zmysle § 11 ods. 2 druhá veta zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov iba v prípade hrubého porušenia povinnosti sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. S ohľadom na vyššie uvedené možno bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že žalovaný sa v danom prípade nedopustil hrubého porušenia povinnosti tak ako to má na mysli § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, keďže skúmal schopnosť žalobcu splácať úver nielen tým, že zisťoval jeho príjem, ale aj príjem jeho partnerky, jeho rodinný stav, majetkové pomery, a zároveň mu boli známe predošlé záväzky, ktoré vznikli medzi stranami sporu, pričom žalovaný taktiež vykonal lustrácie v externých registroch SOLUS a NRKI. Vykonal ďalšieho, žalobcom navrhovaného dokazovania by preto bolo bez akejkoľvek relevancie k uplatnenému nároku, ale aj nedôvodné, neúčelné a nehospodárne, keďže pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku mal prvoinštančný súd v potrebnom rozsahu dostatočne zistený skutkový stav.

20. Na tomto mieste musí dovolací súd poukázať na skutočnosť, že povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa stanovenú v § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom ide o transpozíciu čl. 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“). Podľa tohto ustanovenia, v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy stranami sporu, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Zákonodarca zdôraznil, že dôkazné bremeno pri overení toho, či si veriteľ splnil túto zákonnú povinnosť, je na strane veriteľa /pozri § 7 ods. 15 písm. b) za bodkočiarkou zákona o spotrebiteľských úveroch/. Splnenie tejto povinnosti je však potrebné vnímať vo všetkých aspektoch súvisiacich s poskytovaním úveru. Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu je pre spotrebiteľa nepochybne viac než podstatná, pretože chráni spotrebiteľa pred rizikami nadmerného zadĺženia a platobnej neschopnosti. Práve s ohľadom na dôležitosť tejto povinnosti sú prísne aj sankcie, ktoré postihujú veriteľa, ktorý túto svoju povinnosť zanedbá (§ 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch) - v prípade porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou nie je veriteľ oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie úveru a v prípade hrubého porušenia tejto povinnosti sa taký úver považuje za bezúročný a bezpoplatkový. Za hrubé porušenie povinnosti sa potom podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti veriteľa splácať spotrebiteľský úver. Vynaložením odbornej starostlivosti sa zasa podľa § 7 ods. 17 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch rozumie, že veriteľ posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi.

21. Ako uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 530/2024 zo dňa 12. 02. 2025, nepostačuje, ak veriteľ preukáže, že nahliadol do príslušných registrov a vyžiadal si od spotrebiteľa a ďalších orgánov príslušné podklady. Aby bolo možné hovoriť o odbornej starostlivosti, je potrebné preukázať aj odbornosť samu - teda preukázať aj to, že bola platobná schopnosť posúdená správne (boli vyhodnotené všetky údaje a správnym spôsobom bolo na nich prihladené). Zhromaždenie podkladov bez ich správneho a odborného posúdenia by totiž nenaplnilo cieľ, ktorý zavedenie takej povinnosti veriteľa sledovalo - chrániť spotrebiteľa pred nadmernou zadĺženosťou a platobnou neschopnosťou. V štádiu súdneho konania, kde sa dlžník nachádza opäť v pozícii toho slabšieho, je

potom povinnosť vnútroštátneho súdu skúmať ex offio prípadné porušenie ustanovení spotrebiteľského práva, a to nielen prieskumom neprijateľnosti zmluvných podmienok, ale súd je povinný ex offio skúmať aj dodržanie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri prieskume úverovej bonity klienta. Súd rozhodujúci vo veci je teda povinný (ex offio) sa vysporiadať so všetkými konkrétnymi okolnosťami prípadu a v rámci rozhodnutia spotrebiteľovi odôvodniť, prečo preskúmanie jeho bonity veriteľom bolo/nebolo v súlade nielen so slovenskými právnymi predpismi, ale aj normami európskeho práva. Ak vychádzame z myšlienky, že spotrebiteľ nedisponuje potrebnými znalosťami a skúsenosťami na posúdenie jeho možnosti a schopnosti splácať úver v čase jeho poskytnutia, potom nemožno očakávať ani to, že tieto skúsenosti zrazu nenadobudne v priebehu súdneho konania. Odôvodnenie preto musí zodpovedať tomuto základnému predpokladu - spotrebiteľ by mal z rozhodnutia pochopiť aspoň v základoch, čo a prečo veriteľ zisťoval, čo zistil, ako sa s tými skutočnosťami vysporiadal a napokon či to urobil správne, a preto mu mohol úver poskytnúť.

22. Vychádzajúc z uvedených záverov, v kontexte skutočností zistených z obsahu súdneho spisu, dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s tým, či prieskum bonity klienta pred poskytnutím spotrebiteľského úveru súd prvej inštancie v posudzovanej veci vykonal. Uspokojil sa s tým, že súd prvej inštancie mal k dispozícii podklady/údaje na vykonanie takéhoto prieskumu, pričom aj tvrdenia žalovaného z jeho vyjadrenia k odvolaniu žalobcu, že v prípade pochybností vykonáva žalovaný aj kontrolu klienta v externých registroch, pričom využívané sú úverové registre SOLUS a NRKI, bezdôvodne interpretoval tak, že kontrolu v týchto registroch žalovaný v prípade žalobcu aj vykonal. Odvolací súd tak napriek tomu, že nič z vykonaného dokazovania nesvedčí pre záver o tom, že žalovaný na podklade získaných údajov aj skutočne vykonal posúdenie bonity žalobcu pred poskytnutím spotrebiteľského úveru (nielen od žalobcu získal údaje pre takéto posúdenie), odobril procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý zamietol návrh žalobcu na vykonanie dokazovania v tejto otázke a sám tento postup odôvodnil v rozpore so skutočnosťou tým, že uvedené skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie uplatneného nároku žalobcu boli už dostatočným spôsobom preukázané a vykonanie žalobcom navrhovaného dokazovania by preto bolo bez akejkoľvek relevancie k uplatnenému nároku. Týmto procesným postupom potom sám odvolací súd znemožnil žalobcovi realizáciu jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

23. Dovolací súd tak uzatvára, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a preto bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. Vzhľadom na zmätočnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobcu týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP). Postupoval tak v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (napríklad 1Cdo/166/2017, 1Cdo/128/2023).

26. O náhrade trov dovolacieho konania a náhrade trov pôvodného konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.